

แนวทางในการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี

ในการศึกษาเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพ การพัฒนาในอดีตจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) แนวทางการพัฒนาภาคตะวันตก ช่วงแผนพัฒนาที่ 5 และแผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2525-2529 ซึ่งทำให้ทราบถึงทิศทางและแบบแผนการพัฒนาของจังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งยัง ได้ศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) และปัญหา หลัก ศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ต่างๆของจังหวัดเพชรบุรี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาจังหวัด เพชรบุรี โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาไว้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการพัฒนา
2. เป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายที่พัฒนา
3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

วัตถุประสงค์ของการพัฒนา

จากสภาพโครงสร้างและการเปลี่ยนแปลงทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และประชากรของจังหวัดเพชรบุรี ในช่วงปี พ.ศ. 2522-2529 ตลอดจนทิศทางการพัฒนา ที่ผ่านมา สิ่งที่จังหวัดเพชรบุรีควรจะพิจารณาในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการพัฒนา เพื่อให้ สอดคล้องกับศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัด และการแก้ปัญหาหลักของจังหวัดเพชรบุรี ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรดิน ทรัพยากร แหล่งน้ำ และทรัพยากรป่าไม้
2. เพื่อพัฒนาการเกษตรกรรม โดยเฉพาะการปรับโครงสร้างการผลิตให้มี ประสิทธิภาพการผลิตสูงขึ้น แทนการขยายพื้นที่เพาะปลูก
3. เพื่อส่งเสริมและกระจายการผลิตพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มในการผลิตที่

มีประสิทธิภาพและเป็นโครงการของตลาด

4. เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ให้เข้าสู่งานอาชีพเพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน ซึ่งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งในเขตเมืองและชนบท
5. เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องกับการเกษตรให้มากและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อมที่มีแนวโน้มในการพัฒนาสูง
6. เพื่อส่งเสริมและเน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ความสะอาดและความปลอดภัยต่างๆ ที่จะนำมาซึ่งการกระจายรายได้ และการพัฒนาการค้าและบริการให้มีการจ้างงานสูงขึ้น
7. เพื่อให้ประชาชน ภาคเอกชนต่างๆของจังหวัด ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาจังหวัดและชุมชนของตนให้มากขึ้น
8. เพื่อให้ชุมชนที่สำคัญของจังหวัดสามารถเป็นศูนย์กลางการพัฒนาไปสู่พื้นที่ชนบทและพื้นที่โดยรอบ โดยเน้นให้ชุมชนนั้นๆที่เป็นองค์กรส่วนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองได้
9. เพื่อเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพในการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐาน ให้เพียงพอกับความต้องการของประชากรที่เพิ่มขึ้น ทั้งในชนบทและชุมชนเมือง คือ
  - 9.1 ถนนหนทางและสาธารณูปโภคพื้นฐาน
  - 9.2 การคมนาคมทางบกระหว่างพื้นที่ต่างๆ และเน้นการสร้างเส้นทางเลือกชายฝั่งทะเล
  - 9.3 แหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการอุปโภคบริโภค
  - 9.4 การขยายการบริการด้านไฟฟ้าและโทรศัพท์
  - 9.5 เพิ่มความรู้และเทคโนโลยีด้านอาชีพและการประกอบอาชีพ โดยให้ทำทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียน และนอกระบบโรงเรียน

เป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายที่พัฒนา

เมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนาพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีแล้วสามารถกำหนดเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายที่พัฒนา จากปัญหาหลักและศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ของจังหวัดเพชรบุรีเป็นพื้นฐาน ซึ่งจะมีเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ ควรมีเป้าหมายดังนี้

1.1 ทรัพยากรป่าไม้ มีเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายดังนี้

1.1.1 ปลูกป่าในพื้นที่ที่เป็นต้นน้ำลำธาร เพื่อเป็นการรักษาและการอนุรักษ์ป่า ติง แหล่งน้ำ โดยเฉพาะตำบลสองพี่น้อง ตำบลแก่งกระจาน ในเขตอำเภอท่าทาง ตำบลยางน้ำกลัดเหนือและใต้ ในเขตกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดแม่น้ำเพชรบุรีและพื้นที่ป่าที่สำคัญของจังหวัด

1.1.2 รักษาป่าและปลูกป่าเพิ่มในเขตอุทยานแห่งชาติป่าแก่งกระจาน และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสงวน โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอท่าทาง กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง บางส่วนของอำเภอชะอำ อำเภอบ้านลาด และป่าชายเลนในเขตอำเภอบ้านแหลม

1.2 ทรัพยากรแหล่งน้ำ มีเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายดังนี้

1.2.1 พัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กในพื้นที่ที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำ โดยเฉพาะอำเภอเขาชัยย้อย กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านลาด อำเภอท่าทาง และอำเภอชะอำ เป็นสำคัญ

1.2.2 พัฒนาระบบชลประทานให้สามารถเพาะปลูกพืชได้ทุกฤดู โดยขยายเขตชลประทานฝั่งซ้ายลุ่มแม่น้ำแม่กลอง มาช่วยการชลประทานในเขตอำเภอเขาชัยย้อย กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องส่วนล่าง รวมทั้งขยายเขตชลประทานของเพชรบุรีให้สามารถให้บริการในเขตเพาะปลูกของ อำเภอเขาชัยย้อย อำเภอบ้านลาด อำเภอท่าทาง อำเภอชะอำได้มากขึ้น

1.2.3 หาทางพัฒนาแหล่งน้ำตามธรรมชาติ โดยเฉพาะห้วย บ่อ และบ่อน้ำบาดาล ในพื้นที่อำเภอเขาชัยย้อย บ้านลาด ท่าทาง และชะอำ

1.2.4 สร้างอ่างเก็บน้ำ ในบริเวณทางรับน้ำ หรือร่องน้ำที่สำคัญ เพื่อให้สามารถเก็บไว้ใช้ในการอุปโภคบริโภค และการเกษตรในฤดูแล้งได้อย่างพอเพียง โดยเฉพาะในเขตอำเภอท่าทาง ชะอำ บ้านลาด และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้องเป็นสำคัญ

1.3 ทรัพยากรดิน มีเป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายดังนี้

1.3.1 หาทางแก้ไขและป้องกันการชะล้างของหน้าดิน อันเนื่องมาจากสภาพป่าไม้เสื่อมโทรม โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอท่าทาง กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านลาด และอำเภอชะอำ เป็นสำคัญ มิฉะนั้นจะทำให้สภาพดินเสื่อมโทรมเร็ว

1.3.2 เร่งฟื้นฟูและปรับปรุงดินโดยอาศัยการทำปุ๋ยหมัก และ

อินทรีย์วัตถุธรรมชาติแก่ดิน ซึ่งมีสมรรถนะกักน้ำเก็บร้อยละ 80 ของพื้นที่จังหวัด ให้
ให้สามารถเพาะปลูกพืชได้ดีขึ้น โดยเฉพาะในบริเวณเขตอำเภอท่าทาง ค้านตะวันตก กิ่งอำเภอ
อำเภอหนองหญ้าปล้อง ค้านตะวันตก อำเภอชะอำ และอำเภอบ้านลาดบางส่วนของค้านตะวันตก

1.3.3 วางแผนและปรับปรุงระบบการใช้น้ำที่ดินของจังหวัดให้
มีความสอดคล้องกันกับสมรรถนะดินทางการเกษตรกรรม

2. พิจารณาการเกษตรกรรมจากการผลิตแบบขยายพื้นที่เพาะปลูกเป็นการเพิ่ม
ผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัด รวมทั้งให้กระจายหรือ
หมุนเวียนการปลูกพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ที่มีแนวโน้มสูงในการผลิตและจำหน่าย คือ

2.1 บริเวณตอนกลางของจังหวัดในเขตพื้นที่อำเภอเมือง อำเภอชะอำ
อำเภอบ้านลาด อำเภอท่าทาง ให้สามารถเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้สูงขึ้น โดยการพัฒนาพันธุ์พืช
และนำเอาเทคโนโลยีการเกษตรแบบใหม่มาใช้ ทั้งนี้ควรมีการทำโครงการทดลองให้
เห็นผลที่ชัดเจนก่อน

2.2 บริเวณพื้นที่ทางตอนเหนือ ใต้ และตะวันตกของจังหวัด จะมีสภาพ
ภาพปานกลาง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอเขาชัย อำเภอลำลูกกา อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านคา
ให้สามารถเพาะปลูกพืชที่ทนแล้งได้ดี อาทิ สับปะรด หรือปลูกพืชที่ค่อนข้างน้อย เช่น
ถั่วเขียว ถั่วเหลือง เป็นต้นแทนการปลูกอ้อยซึ่งให้ผลผลิตต่ำและราคาไม่แน่นอน

2.3 บริเวณพื้นที่ทางค้านชายฝั่งทะเล ตอนเหนือสุดของจังหวัด และค้าน
ตะวันตกสุดของจังหวัด ซึ่งมีสภาพน้ำ โดยเฉพาอย่างยิ่งในเขตอำเภอเขาชัย กิ่งอำเภอ
หนองหญ้าปล้อง อำเภอท่าทาง อำเภอบ้านแหลม ซึ่งควรจะอนุรักษ์ให้เป็นเขตกว้างและ
ทุ่งหญ้า เพื่อให้ปลูกไม้ผลไว้คลุมดิน และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ไปด้วย

3. พิจารณาทรัพยากรมนุษย์ เป้าหมายหลักก็คือ ทำการควบคุมอัตราการเพิ่ม
ประชากรให้เหลือร้อยละ 1.3 ต่อปีให้ได้ในปี พ.ศ. 2534 โดยเฉพาะในเขตอำเภอท่าทาง
ชะอำ พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร ค้าขายอาชีพและความต้องการแรงงาน ควบคุมคุณภาพการ
ศึกษาในเขตชนบท โดยเฉพาะในอำเภอบ้านลาด อำเภอชะอำ กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง
และอำเภอท่าทางในท้องที่ทุรกันดาร ทั้งนี้ให้ดำเนินการต่อเนื่องทั้งการจัดการศึกษาในระบบ
โรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งควบคุมการเกิดคือจุดจรรยาให้ลดลง

4. พัฒนาอุตสาหกรรม โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรที่สำคัญ คือ อุตสาหกรรมกับประมง โรงสีข้าว ในพื้นที่อำเภอเมือง ท่าช้าง สะอ้ำ ให้มีขีดความสามารถในการผลิตได้สูงขึ้น รวมทั้งพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีแนวโน้มที่ดี ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารและขนม โดยเฉพาะในอำเภอเมือง ท่าช้าง และอำเภอบ้านลาดบางส่วน อีกทั้งเร่งรัดพัฒนาอุตสาหกรรมครัวเรือนอื่นที่มีผลต่อการท่องเที่ยวด้วย เช่น การทอผ้า และย้อมสี เครื่องจักรสานไม้ไผ่ ในเขตอำเภอเขาชัยยอด และกิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง

5. พัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติให้อยู่ในสภาพที่ดี ในเขตอำเภอเมือง สะอ้ำ และท่าช้าง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านแหล่งท่องเที่ยวสูง ทั้งนี้ต้องสามารถให้บริการที่สะดวกและปลอดภัยสูงขึ้น โดยเฉพาะในสถานที่พัก

6. การเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาของภาคเอกชน และประชาชน โดยเฉพาะภาคธุรกิจที่จะเข้ามามีบทบาทสนับสนุนกิจกรรมต่างๆในการพัฒนา ในทุกพื้นที่ของจังหวัด โดยเฉพาะอำเภอที่อยู่ห่างไกลและติดชายแดน คือ อำเภอท่าช้าง กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง เป็นสำคัญ

7. การเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรส่วนท้องถิ่นนั้น เป้าหมายที่สำคัญคือให้องค์กรดังกล่าวสามารถจัดหารายได้เข้ามาเลี้ยงตนเองให้ได้โดยไม่ต้องพึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐบาล โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอเมือง ท่าช้าง สะอ้ำ เป็นสำคัญ

8. การเพิ่มและปรับปรุงบริการ คำนวณโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

8.1 ขยายและจัดสร้างโรงพยาบาลอำเภอให้ครบ พร้อมเจ้าหน้าที่ทางสาธารณสุข โดยเฉพาะในเขตอำเภอบ้านลาด กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง รวมทั้งให้บริการการวางแผนครอบครัวให้มากขึ้นในพื้นที่ดังกล่าว และพื้นที่อำเภอสะอ้ำ

8.2 ปรับปรุงและก่อสร้างเพิ่มเติมของถนนที่สามารถติดต่อระหว่างหมู่บ้านกับตำบลให้มากขึ้น โดยเฉพาะตำบลตะวันตกของอำเภอท่าช้าง สะอ้ำ กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง รวมทั้งปรับปรุงเส้นทางที่ใช้ในการท่องเที่ยวให้ดีและปลอดภัยมากขึ้น และหากสามารถทำได้ น่าจะมีการเปิดเส้นทางเลียบชายฝั่งทะเลตั้งแต่จังหวัดสมุทรสงคราม ผ่านตำบลคลองโคกมาทางตำบลบางคะบูน ถึงตำบลห้วยทะเลเรือมาจนกระทั่งบรรจบกับ

ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ที่อำเภอชะอำ

8.3 ขยายการบริการของประปาสุทวิบาลทุกแห่งให้สามารถให้บริการได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งประปาของเทศบาลเมืองท่าย โทกเน้นในพื้นที่อำเภอเขากระทิง อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอบ้านลาด เป็นสำคัญ

8.4 ขยายบริการไฟฟ้าในเขตชนบทให้ทั่วทุกอำเภอ

8.5 ขยายระบบการติดต่อสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วเร็ว เพื่อนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ไปสู่ชนบท โดยเฉพาะพื้นที่ห่างไกล คือ อำเภอท่าทาง คานตะวันตก กิ่งอำเภอหนองหญ้าปล้อง ชะอำ และความรู้เกี่ยวกับการเกษตรที่สำคัญที่ควรทำให้มาก ได้แก่ เทคโนโลยีการเลี้ยงโคนม และกุ้งกุลาดำ ในเขตอำเภอบ้านแหลม เมือง และอำเภอชะอำ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

จากวัตถุประสงค์ เป้าหมายและพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี รวมทั้งศักยภาพและปัญหาหลักในการพัฒนา ทำให้สามารถพิจารณาเสนอแนะแนวทางการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรีได้ดังนี้

1. เพิ่มหรือสร้างโครงสร้างขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ในจุดแวะพักของผู้เดินทางผ่านจังหวัดให้มีบริการที่ดี สะดวกและปลอดภัย ทั้งที่อำเภอเขากระทิง กิจกรรมร้านค้าข้างเขาวัง และชายหาดทะเลชะอำ

2. ควรได้มีการวางแผนการใช้ที่ดินบริเวณเลียบชายฝั่งทะเลให้ชัดเจนว่าพื้นที่บริเวณใดเป็นเขตการท่องเที่ยว หรือเป็นพื้นที่เลี้ยงกุ้งกุลาดำหรือการเกษตรอย่างอื่น รวมถึงการวางแผนป้องกันมิให้เกิดการทำลายระบบนิเวศวิทยาไว้ด้วย

3. ควรเพิ่มมาตรการการรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยให้มากขึ้น โดยเฉพาะบริเวณที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว

4. ควรมีการวางแผนเฉพาะในเรื่องการเกิดเขาพะเนินทุ่งให้เป็นแหล่งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน มิฉะนั้นจะมีผลกระทบต่อความเสื่อมโทรมของเขาพะเนินทุ่งเอง มีการทำลายป่ามากยิ่งขึ้น และในที่สุดจะทำให้แหล่งคณน้ำลำธารลดน้อยลงด้วย

5. พื้นที่บริเวณการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรีทั้ง 4 เขต (แผนที่ 33) ควรเน้นพื้นที่ที่เป็นเขตล้าหลัง โดยเฉพาะบริเวณเกษตรเริ่มพัฒนาควรจะเป็นพื้นที่สำหรับเลี้ยง

โคโนโคโนม และมีการส่งเสริมพัฒนากันอย่างจริงจัง ส่วนบริเวณเขตอนุรักษ์และเขตกันชนชายแดน ควรเน้นเรื่องการอนุรักษ์พื้นที่ป่า แหล่งต้นน้ำลำธารซึ่งหากไม่สามารถอนุรักษ์พื้นที่เหล่านี้ไว้ได้แล้ว จะทำให้พื้นที่บริเวณเขต 3, 2 และ 1 ขาดปัจจัยการผลิตในเรื่องแหล่งน้ำที่สำคัญ อันจะมีผลกระทบให้เกิดความเสื่อมโทรมทั้งสมรรถนะที่ดิน และภาวะเศรษฐกิจโดยส่วนรวมของจังหวัดเป็นอย่างมาก

6. การวางแผนพัฒนาเมืองจะต้องทำควบคู่พร้อมๆกันไปกับการพัฒนาชนบท ทั้งนี้โดยให้เป็นไปอย่างสมดุลย์

7. ในการวางแผนพัฒนาจังหวัดควรเน้นให้ภาคเอกชนและประชาชนได้เข้ามา มีบทบาท และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาท้องถิ่นให้มากขึ้น